

TÁRSADALMI, MŰSZAKI, Bányászati és Kohászati heti szaklap.

Szerkeszti:

LITSCHAUER LAJOS

m. kir. bányatanácsos,

a selmecbányai m. kir. bányaiskola ügyvezető szaktanára.

Megjelenik: Minden vasárnap.

Előfizetési ára: Egy évre 12 korona.

Ujabbkori bányajogi reformok.

— Irta: *Dr. Fehér Manó*, oraviczabányai ügyvéd. —

(Folytatás az 576. oldalhoz.)

A javaslat által tervbe vett ezen kártalanítási eljárás teljesen elhibázott, gyakorlatilag kifogásolható és szénbányászatunk jövőjére nézve egyenesen káros kompenzációjánális módozatot képez ugyan, de kormányunk még ezt a hibás javaslatot sem tudta odáig juttatni, hogy az legalább a parlament elé terjeszthető és alkotmányos tárgyalás alá bocsátható lett volna.

Tény az, hogy az igazságügyi kormány 1907. év végén az új bányatörvényjavaslat tervezetét s annak indokolását az összes ügyvédi kamaráknak észrevételezés s illetve véleményezés végett megküldötte. Tény az is, hogy akkor kormányunk már tökéletesen el volt határozva, az új javaslatot a képviselőháznak még 1907. év vége előtt betervezni. Ez a betervezés azonban a fentebb elmondottak daczára mégis elmaradt!

És ha ennek okát keressük, akkor az őszinte és igaz válasz csak az lehet, hogy a javaslat azért nem volt betervezhető, mert a magyar bánya- és kohóvállalatok és a magyar mezőgazdák országos egyesüle-

tei még a «termelési jutalékhoz» sem akartak hozzájárulni, hanem továbbra is azt követelték, hogy az ásványszén nálunk a birodalom egész területén a földbirtok tartozékának nyilváníttassék.

A nehéz közjogi kérdések megoldásán fáradozó kormány pedig nem akarván helyzetét ezen nem kevésbé nehéz kérdés tárgyalásával súlyosabbá tenni, inkább eltért akkori szándékától, elállott a javaslatnak betervezésétől s ezzel ismét hosszú időre el volt halasztva az új magyar bányatörvénynek megalkotása és életbeléptetése.

Pedig hát ha valaha, úgy most van igazán égető szükségünk az önálló magyar bányatörvényre és szénbányászatunk jelenleg a köszénkérdésnek egészen más és sokkal radikálisabb megoldását kívánja, mint a milyent a kormány legújabb tervezete javaslatba hozott.

Én már 15 évvel ezelőtt a nagybányai bányakongresszuson felolvasott dolgozatomban a szén szabaddá tételének szükségességét közgazdasági szempontból megokolván, akkor is főindokul azt hoztam fel, hogy a két szomszédos nyugati kulturállamban a szén szabad.

Tekintve pedig az újabb korban életbe lépett s illetve életbe léptendő bányajogi reformokat, most is szénbányászatunkat a két szomszédos kulturállam, de leginkább Ausztria részéről látom veszélyeztetve.

Mert amint múlt évi könyvemben is már kimutattam a nyugati államok fentebb ismertetett reformalkotásai s illetve reformtörekvéseinek egyedüli célja a szénbányászatnak lehető legnagyobb mértékben való fejlesztésével a széntermelést folytonosan, még pedig olyan árnyokban emelni, hogy az az óriási módon fejlődő gyáripar fokoztaltabb követelményeit kielégíteni s illetve a folyton nagyobbodó szénszükségletet fedezni mindenkor képes legyen.

Egy szóval Poroszország után most Ausztria az az ország, mely törvényhozás útján az állannak az ásványszénre nézve kizárólagos rendelkezési jogot adni s ez által kormányának a szénbányászat jövő alakulására feltétlen ingerenciát biztosítani akar.

És ha ezt látjuk és különösen még figyelembe vesszük azt a rideg állami egoismust, mely a célba vett reformban kifejezésre jut, akkor méltán kérdezhetjük: Mit várhatunk mi magyarok az osztrákoknak ezen cél tudatos tendenciájától s illetve reformtörekvésétől?

Jót semmiesetre sem várhatunk, sőt teljesen igazat adok Oczwirk Nándor bányafőmérnöknek, amidőn «A szénkérdés» című jeles dolgozatában ez irányban a következőket mondja.

A széntermelés munkaterén fellépő rázkodások alapján megrendítik és feltartoztatják a közgazdasági élet folyását és fejlődését, sőt bizonyos körülmények között azt teljesen lehetetlenné is teszik. Azért ma a szénkérdés a nemzeti munka főbenjáró létkérdése.

A széntermelés függő gazdasági és jogi problémáinak a megoldását nemcsak a hazai gazdasági élet általános modern kifejlődése s erő-

sődése, hanem a szénbányászatnak a közvetlen nyugati államokban kialakuló helyzete fogja eldönteni. A szénhiány vagyis jobban mondván a gazdasági fejlődéssel lépést nem tartó széntermelés *közgazdasági állapotainkat legérzékenyebben majd csak ezentúl fogja érinteni*. Mert a szén-import megnehezülésével az állami támogatás mellett meginduló ipar fejlesztésénél az érdekelt körök rá fognak jönni arra, hogy mindenek előtt a hazai szénbányászat törvényes érdek oltalmára van szükség, ha erőteljes nemzeti nagyipart akarunk teremteni.

Modern iparállam gazdaságkultúrai jelentőségét és vagyoni erőgyarapodását ma már csak a nagyipar fejlődése biztosítja; és ha végig tekintünk a világ gazdag iparállamainak során, akkor azt látjuk, hogy mindenütt a gazdasági fejlettségnek a fokmérője a szénbányászat.

Azért a hazai szénbányászatnak csak egy természetes feltétele van, s ez a magyar iparállam képződése.

Gazdaságpolitikai helyzetünk és geográfiai fekvésünk, valamint a hazai szénképződmények természete egyenesen a belfogyasztásra utalják szénbányászatunkat. Sőt ma a szén-import lényegesen megnehezülván, a hazai ipar a szénkérdésben saját létérdekeit és versenyképességét kell, hogy veszélyeztetve lássa.

A nyugati kőszéntermelő szomszéd államokban a nagyarányú és folyton növekedő gazdasági és ipari fellendülés miatt mindenütt ugyanazon okokból a széntermelés fokozásának nehézségeivel találkozunk. A széntermelés üzemi költségei részint technikai okokból, részint pedig a munkástömegek társadalmi igényei folytán növekedőben vannak. A külföldi szén tehát minden bizonynyal drágulni fog. *E mellett még az a veszedelem is fenyeget, hogy a szomszéd államok a széntermelés bajait és fenakadásait ellenünk gazdasági fegyverül is fogják felhasználni.*

(Folytatjuk.)

A modern ólomkohászat alapelvei.

— Kivonat *Huhn-Oker* kohóinspektor Goslarban, 1909. febr. 21-én tartott előadás-anyagából. —

(A «Der Bergbau» 1909. évi folyamának 12—17. számaiból.)

(Folytatás az 577. oldalhoz.)

Ha a kohász munkájának végső célját tehát a lehetőleg legjobb nyeresemény (kihozatal), vagyis a nyers anyagban tartalmazott értékesíthető, illetőleg hasznosítható rész, lehetőleg nagy százalék arányban való

jóvesztése képezi, — úgy az ólomkohászat tekintetéből mégis teljesen elegendő, ha a nyers-anyag ólomfém-tartalmának minél tökéletesebb kinyerésére törekszik, a mit annál nagyobb megnyugvással tehet, miután tudja, hogy az ólomérczek kohósítása közben termelhető egyéb fémek, az arany, az ezüst, a réz, az antimon és esetleg még a bizmut is, önmagukban is a megömlött nyersólomhoz csatlakoznak és ehhez kötve vannak. Az ólom-kihozatalnak fokozása e szerint az érczekben tartalmazott egyéb hasznos fémek kihozatalát is fokozza.

Kérdés már most, mi körülmények okozták azt, hogy az ólomnak egy része veszendőbe megy?

A kohósítás alá került érczek azon ólomfém-tartalma, a mely a folyamat eredményeképpen termelt fémes-produktumban nem található fel, csak két úton mehetett veszendőbe, vagyis vagy a nem fémes olvasztásbeli-termékbe, a salakba, került, — vagy pedig gőz, vagy szállópor alakjában elillant, illetőleg a torokgázokkal, mint fémpor, távozott el. A tapadék módjára összegyülemkező ólomfém-tulajdonképpen nem lehet veszteségszámba venni, — mert visszanyerhető és újra feldolgozható. Igaz ugyan, hogy a salakban és a szállóporokban tartalmazott fém-t is vissza lehet termelni; de az is igaz, hogy ezt a munkát csak költséges gyűjtés és még költségesebb ömlesztéssel lehet végezni s ezért leghelyesebben akkor járunk el, ha fém-ben-dús salakok képződése ellen küzdünk és arra törekszünk, hogy ólom-ban-dús torokgázok képződése lehetőleg megakadályoztassék.

Azokat az eljárás-módokat, a melyeket arra használnak, hogy a salakok és torokgázok fémes tartalmát még kitermelni lehessen, később fogjuk tárgyalni. Annak, hogy a salak miért veszi fel az ólmot, különböző oka lehet. Az olvasztónak jó járása mellett azonban csakis a salaknak a tulajdonságai befolyásolhatják az üzem menetét, mi közben első sorban a salaknak speczifikus súlya, másod-sorban pedig az uralkodó hőmérséklet befolyása alatt álló folyékony-sága, képezik a mértéket adó tényezőket. Higan folyó és alacsony speczifikus súlylyal bíró salakok az adások összetételével vannak okozatos összefüggésben. Nehogy elméleti fejtegetések értekezésünket, túlságosan hosszúra nyújt-sák, az adás czélirányos eiegyítését, adott-nak feltételezzük.

Ha az érczek és pótlóanyagok keverés-aránya meg van állapítva, a kohósítás tulajdonképpen munkájára kerül a sor, ez pedig az adás előkészítésével indul meg. Ezen előkészítés-munkálatok mikéntjét, az olvasztó munka követendő menete szerint kell megállapítani. Az érczek nyers-olvasztási folyamatai ma divatjukal múlták. Leghasználatosabb ma a pörkölvé-redukáló-proceszszus. — E folyamat, mint neve is mutatja két részből áll; az első rész a pörkölvé, a második rész a redukálás. A következő különleges rész tehát önmagától is két fejezetre oszlik. Az első fejezet vagy első szakasz a pörkölvést, a hozzá tartozó

előkészítő és mellék folyamatokkal, — a második fejezet pedig a redukáló olvasztást fogja tárgyalni. A zárószó jellegével bíró befejező szakaszba végre az olvasztás közben jövesztett nyers-ólom további feldolgozásának rövid megbeszélése jut.

(Folytatjuk.)

Bányaművelés.

A pennsylvániai kötélén fúró módszer rövid jellemzése. E mélyfúró módszer a szárazon-fúró-rendszerek sorába tartozik s a kanadai mélyfúrással teljesen identikus; a kanadai és pennsylvániai fúró módszerek között az egyedüli különbség az, hogy míg ott merev rudazattal dolgoznak, itt a rudazat helyét, kender- vagy drótkötél pótolja. Csak egyenletesen és lapos döléssel települt, lágy közetrétegekben használható előnyös és sikeres módon. Amerikában rendkívül el van terjedve; 600 m. mélységekig és 110—300 mm. fúrólyuk-átmérőig igen jól bevált; a napi teljesítés (kicsővezés nélkül számítva) 20—25 m. — A berendezkedés átlag 25000—40000 K.-ba kerül. (Org. d. Ver. d. Bohrtechniker. 1909. 9. sz.)

Köszén- és érczelőkészítés.

Szénbrikett-sajtoló. Halle E. R a «The Iron Age» 1909. évi 83. füzetének 291—294. oldalain többek között azt mondja, hogy a brikettelés sikerességének alapvető főkövetelése: a kötőszernak a szénrel való minél tökéletesebb keverődésén felül, a szénnek kis szemnagysága és a sajtolásnál alkalmazott erős nyomás. Az első két feltevés szoros összefüggésben áll egymással. Nem eléggé finoman szemcsézett szén hézagai a kötőszernel megtelnek, ami a költségek emelkedését és anorganikus anyagoknál, a hamunak szaporodását okozza. Igaz ugyan, hogy a nagyon finom szemű szénből sajtolt brikettek nehezen gyűjthetők meg; ez azonban különösen erős levegőhúzással bíró kazántüzeléseknél nem okoz nagyobb bajt. Előnyei a szén finoman elaprózott állapotának, hogy a belőle sajtolt brikettek külsőleg jobban mutatnak és,

hogy ezeknek az atmoszferiliákkal szemben nagyobb az ellentálló képessége. A brikett-sajtolókat *Hale* szerint egész általánosságban három csoportba lehet beosztani. Vannak u. i. 1. tojás-brikett-sajtolók; 2. köllüs-brikett-sajtolók és 3. mintázó-köllüs-brikett-sajtolók. *A tojás-brikett-sajtolóknál* két egymással szembe forgó henger, hengerfelületébe korrespondáló módon bevészt mélyedések képezik a szerkezet jellemző fővonását. A brikettek gömbös-illetőleg tojásdad-alakkal bírnak. *Az egyszerű-köllüs brikett-sajtolóknál*, a köllük, határozott alakú mintákba préselik bele a brikettezendő anyagot úgy, hogy sajtoló munkájuk elvégzése után a mintától ismét távolodnak. *A mintázó-köllüs brikett-sajtolók* köllüje maga is mintázva van, a menynyiben a brikett-darabmatrixának egy része, talprészébe bevan mélyesztve. A mintázó köllü, a brikett-formát sohasem hagyja el. Legjobb az utolsó típus, melynek legújabb alakja a *Hale-féle* szerkezet. A *Hale-féle-brikett-sajtoló* főalkotórészét azon 5:15 (angol) láb széles, nagy dob alakjával bíró formartartó képezi, amelyen a formák 32 sorban, egy-egy sorban 12—12 darab számára egyenletesen és úgy vannak elosztva, hogy bármely pillanatban könnyen kiválthatók legyenek. A kiváltás lehetőségét azért kellett biztosítani, hogy a készitendő brikettek alakját, a rendelés követelése szerint módosítani lehessen. (Amerikában a 6 cm átmérős kerek szénbriketteket kedvelik; négyszöges alakú briketteket alig keresnek). A tulajdonképeni sajtoló-szerkezet a főgöröndre van szerelve. A görönd a dob középvonalában fekszik. A főgöröndre öt ekszceniter van felékelve. Három ekszceniter a sajtoló-köllüket, kettő pedig a kitoló köllüket mozgatja. Sajtolás közben a brikettek, 12 a dobon kívül fekvő erős rúgóra lesznek rányomva. A rúgók legnagyobb ellentállása 700 kg/cm²-re állítható be. A sajtoló konstrukcióval szemben és a dob ellenkező oldalán az adagoló tölcser fekszik úgy, hogy annak egész szélességén átnyúlik. Ha a tizenkét, sorjában egymás mellett fekvő minták a külön e célra rendelt döngölő köllük, briketezőanyaggal megtöltötték, a dobbal együtt fél fordulatot tesznek, mire a sajtoló köllük behatása alá kerülnek és a brikettek préselése megtörténik. További (90 fokkal való) fordulás után a kitoló köllük, a kész briketteket a mintákból kilöki. A dobnak minden sajtolás után való átváltása és új formáknak a töltő-, illetve a sajtoló-, vonatkozással a kitoló-mekhanizmus elé állítására váltószerkezet szolgál, amely a dob területének fogazásába belekap és az oldalasan elhelyezett görönd közvetítésével, külpontos tárcsától és emelőtől kapja a mozgó impulzust. A *Hale*-géppel óránként 10 t kész brikettet lehet termelni. (*Kededy*. Der. Ingenieur. II. éf. 15. sz.)

Folyadékhártyák adhézióján alapuló érczelőkészítő folyamatok. Svéd- és Norvégországokban az Elmore-proceszszust főképpen rézkovacsoknál, rezet tartalmazó vaskovacsoknál és szfaleritoknál alkal-

mazzák. Az eljárás sikeressége, az előkészítés alá kerülő érczek szem-nagyságától van elsősorban befolyásolva. (Eng. Min. Journ. 86. 839—842. 31/10. 1908. — Zft. f. Angew. Chemie. XXII. 1909. 21. sz.)

Vaskohászat.

Áthelyezhető öntő-mintát szárító. A Hanna Engineering Works Chikágóban. (a «The Iron Age, 83. Köt. 14. sz. szerint) ujabban transzportábilis öntőminta-szárítókkal dolgozik. A szárítókészülék két részből, a fütőkamarából és a levegőszállítóból áll. A fütőkamarában a kokszot felülről adják fel. A levegő-szárítóhoz csöveket kapcsolnak, a melyek a forró levegőt, az öntőminta különböző pontjaihoz elvezetik. A levegő áramlását, közvetlenül hajtott elektromotoros ventilátor állítja elő. A ventilátor, a kemence tokjára van szerelve. Az egész készülék közelítő súlya 925 kg. — Az egy-egy öntőminta szárítására megkövetelt levegőmenynység és idő, a minta nagysága szerint változó. Nagyobb öntőminták szárítása végett három készüléket is lehet munkába állítani. A 4500 kg. számára rendelt öntőmintát, állítólag 3 óra alatt jól lehet kiszárítani; mi mellett 200 kg. kokszot égetnek el. (Merkelbach, Der Ingenieur. II. éf. 16. sz.)

Építészet.

Új betonkeverő. Az „Iron Age“ 1909. évi 83. kötetének 14. számában leírt, a «Standard Scale and Supply Co.» telepein előállított „Eclipse“-betonkeverőnek jellemző fővonása, hogy adagoló nyílása igen praktikus elhelyezésén felül, még igen bőszájú is. A feladó nyílás a talapzat padozata fölött igen alacsonyan fekszik úgy, hogy a keverőnek nyersanyaggal való megtöltése, közvetítő szállító szerelvények nélkül, közvetlenül a targonczából történhet meg. Az adagoló nyílás oly tágas, hogy a gép felügyeletére rendelt munkás a keverés menetét kényelmesen szemmel tarthatja. A keverő dobnak belsejéhez könnyen hozzá lehet férni; tisztán tartása, illetőleg kitakarítása nehézség nélkül megtörténhet. Az adagoló nyílásba bedöntött anyagokat a keverő dob belső köpönyegfelületére erősített 20—25 cm. hosszú lapátok a keverő kiürítő nyílása felé, előre tolják. Daczára annak, hogy az adagoló nyílás jó bő, a keverő dobba elég nagy mennyiségben lehet a keverendő anyagokat tölteni anélkül, hogy ezekből valami is veszendőbe menne. Ez onnét van, mert a kavaró lapátok lejtősen úgy fekszenek, hogy a közibük került anyagrészek mindig a dob középtengelye felé tolnódnak.

A dob közepében V alakú eke fekszik, amely az anyagot oldalra veti, hogy itt a lapátok által felfogva ismét az ekéhez vissza-vetessék. Ezen ide-oda dobálás kapcsolatban a dob forgó mozgásával, a keverőbe vetett anyagok igen rövid időn belül való teljes és egyenletes összekeverődésére vezet. A keverő dob, mely ellentálló-képességének és tartóságának fokozása érdekében aczélből készül, két fogazott koszorúval van körülvéve, amelyek a dob súlyát tartó négy kerék fogazásába bekapnak. Az átvitel szintén fogaskerekek és a fogazott koszorúk közvetítésével történik. Az átvitelt közvetítő fogaskerekek, közös göröndre vannak ékelve. A hajtó-görönd mozgására bármilyen motort lehet munkába állítani. Legolcsóbb hajtóerő feltétlenül a benzinmotor, amelyet bárhol könnyen fel lehet állítani és kevés felügyeletet követel. A keverés munkájának befejezése után, a keverődob kiürítő nyílását megnyitják és a betont a készülékhez csatlakozó csúsztatón abból lebocsátják. A keverő-dob megnyitása emelővel történik. A kiürítőnyílás oly magasan fekszik, hogy a kész betont a tovavitelére rendelt targoncákba közvetlenül le lehet eresztetni. Az adagoló és kiürítőnyílások helyes fekvése folytán a keverőnek üzeme meglepően gyors olyanynyira, hogy percenként 75 keverés is, minden nagyobb megterhelés nélkül, könnyen végezhető. Jó tulajdonsága az «Eclipse»-betonkeverőnek, hogy szerkezete egyszerű, zavart okozható alkotó részekkel nem bír és, hogy a keverő-dob bedugulása teljesen lehetetlen. Többnyire szekér-állványra szerelve használatos. Öt nagyságban hozták forgalomba. A nagyság szerint, 0,2, 0,3, 0,4, 0,6 és 0,8 m³. befogadó képességével bíró betonkeverőkben óránként 8,5, 12,6, 17,0, 21,0 és 30,0 m³ betont lehet előállítani. Hajtására 2,5, 3,5, 5, 7 és 10 PS. erőt követel. (*Burchartz*. Der Ingenieur. II. éf. 15. sz.)

Tehnologia.

Fűtőszer gázkokszból és valamely égésre alkalmas folyadék-ból. A *Parker Th.* (Wednesfield, Angolország N. B. Sz. 208.788. sz. 1908. aug. 9.) szerint gázgyártás melléktermékeül jövesztett koksz, ha égésre alkalmas folyadékkal, alkalmas módon kezelve lesz, szabadon ég és kőszén helyett használható. A forró kokszot, a retortából való kivétele után, nehéz kátrányolajjal megtöltött edénybe döntik. Az olaj fölé víz van öntve. Amikor a tüzes koksz a vízbe hull, felületén hirtelenül lehül, míg belsejében forró marad. Az olaj a tüzes maghoz behatol, ahol részben elpárolog, részben pedig bomlást szenved és a koksz likacsában eloszlik. A vizet erre az olajról lecsapolják, az olajat pedig az edény fenekén alkalmazott csapnyíláson át lebocsátják. A

viszszamaradó koksz, amely még mindig jó forró, (hőmérséklete 100 fokon felül van) gyorsan szárad. Az ily módon preparált koksz könnyen gyúllad meg és füst képzése nélkül ég. (Chem. Techn. Repert 1909 60. sz.)

Közgazdaság.

A Balkán bányászata. Aki a balkáni és a keleti gazdasági eseményeket figyelemmel kíséri, az előtt legelső sorban egy sajátos jelenség tűnik fel. A Balkánon gazdasági terjeszkedésre törekvő külföldi vállalkozók legelső sorban az illető ország bányászata iránt érdeklődnek. Amikor a német tőke megindult hódító keleti útjára, már az első lépésnél, Romániában, nagy nehézséggel találkozott. A zilált közállapotok alkalmatlanok voltak arra, hogy a német tőke itt pénzügyi vállalatokat létesítsen az ország primitív gazdasági viszonyai pedig lehetlenné tették az iparvállalat létesítését. És az igénytelen ország még piaczául sem ígérkezett a német ipari termékeknek. Csak egy tere nyílt a német vállalkozásnak, a bányászat, és a német vállalkozók csakhamar vezérlőszerephez jutottak a romániai petroleumbányászat terén. Romániában ma már konszolidáltak a német érdekek és most már minden igyekezetük a délre való előhaladásra központosul. Ennek az előhaladásnak kitűnő tere nyílna Dobrudzsában, ebben a természeti kincsekben gazdag, kulturátlan tartományban. És mielőtt üzembe helyeznék a bányákat, Dobrudzsát már elárasztják a német képviselők és ezt a tartományt gazdaságilag meghódítja a német tőke még akkor is, hogyha a bányászat terén nem ér el nagyobb sikereket. Szerbiában már sokkal nehezebb dolguk volt a német vállalkozóknak. A bizonyos tekintetben nehézkes német tőke itt szembe találta magát az angol és francia vállalkozókkal és Szerbiában általában nem jó szemmel nézik a német vállalkozókat. Ma már a jelentősebb réz- és ólombányák angol kezekben vannak és ezáltal Szerbia állandó akadály a «Drang nach Osten»-nak. Az angol és német tőke Macedónia bányáiban vívja a legközvetlenebb harcot. A régi bányák hányóin roppant tömegekben hevernek a cinkérczek, amelyek feldolgozását még nem ismerték. Görögország bányászatát teljesen az angol tőke irányítja. Ennek az országnak vasbányászata a vastermelő országok sorában kilencedik helyen áll és a vasbányászat túlnyomó részben angol kezekben van. A fém-bányászatot első sorban a kincstár úzi, még pedig a cinkbányászat kivételével, amely szintén angol vállalkozók kezében van. Itt óriási erőfeszítéseket tesz a német tőke, de mindeddig nem tudott jelentősebb tért foglalni. Kisázsiában a német vasutpolitika győzelmet aratott, de

két év óta az angol és francia tőke is győzelmesen érvényesült a bányavállalatokban. A konstantinápolyi francia nagykövetről alig néhány nappal ezelőtt híresztelték, hogy a herakleai szénbányákban érdekelve van. Ez a kis epizód is mutatja, hogy mily mohón veti magát a francia tőke Kis-Ázsia bányászatára. A Balkán bányáiban páratlanul érdekes harez folyik. Hogy ki lesz a győztes, azt ma még sejteni sem lehet. Németország óriási sikereket ért el, de viszont az angoloknak is sikerült a német vállalkozásnak a Középtenger felé gátat vetni. Nagy tévedés volna, hogy ha azt hinnők, hogy hazánkban ezek a jelenségek nem hagytak nyomot. Minálunk igenis sikerült a német tőke terve és ennek köszönhetjük, hogy hazánk bányászata tulnyomólag német befolyás alatt fejlődik. És ennek hatásai nyilatkoznak még külkereskedelmi forgalmunk elszomorító adataiban. (M. Merkur. 1909. 9. sz.)

Közgazdasági hírek. A Nyugatmagyarországi Kőszénbánya R.-T.

A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársaság és a Magyar Általános Kőszénbánya r.-t. a salgótarjáni Kőszénbánya r.-t. irodahelyiségében május hó 27-én alapították meg a Nyugatmagyarországi Kőszénbánya Részvénytársaságot. Az igazgatóság tagjaiul Bisteghi Rudolf, dr. Chorin Ferencz, Frischmann Jakab Frigyes, Koderle Emil, dr. Lőw Tivadar, Ranczinger Vincze, Reinmann Lázár, Singer Zsigmond és Szende Lajost, a felügyelő bizottságba pedig dr. Balkai Béla, Deszberg Antal, Szabó Károly és Vida Jenőt választották meg. Az alakuló közgyűlés után megtartott igazgatósági ülésen az igazgatóság elnökéül dr. Chorin Ferenczet, alelnökéül pedig dr. Lőw Tivadart választották meg. Az új társaság igazgatósága kereskedelmi igazgatóvá Görög Gábort, bányai igazgatóvá Hoffmann Rikárdot nevezte ki. (Egyetértés. 1909. 125. sz.)

— **Az Urikány-zsilvölgyi magyar kőszénbánya r.-t.** május 27-én megtartott közgyűlése elhatározta, hogy az alapszabályszerű leírások eszközzése után fennmaradó 1,292.020 K tiszta nyereségből 127.043 K a tartalékalapba helyeztessék, 785.500 K az 1908. évi üzletévre $8\frac{3}{4}$ százalék osztalék kifizetésére fordítassék, 240.000 K az értékcsökkenési tartalékalap rendkívüli javadalmazására, 10.000 K az alkalmazottak nyugdíjalapjának gyarapítására használtassék fel és 23.467 K új számlára vitessék elő. Az igazgatóság jelentése megállapítja, hogy a lupényi bányák termelése az 1908. évben 4,001.700 métermázsára emelkedett az 1907. évi 3,717.000 métermázsával szemben. Az elmúlt év áprilisában üzembe helyezett koks- és melléktermék-gyár teljesen megfelelt a hozzáfűzött várakozásoknak és különösen a termelt kátrány és kén-savas ammoniák jövedelmező áron sima elhelyezést talált. (M. Kereskedők Lapja. 1909. 22. sz.) — **A Magyar Asphalt R.-T. fejlődése.** Már megemlékeztünk, hogy a *Magyar Asphalt R.-T.* az idén az erőteljes fejlődés útjára lépett úgy, hogy a már régebben elhatározott alaptőkeemelést is végrehajtja. Ezt megerősíti a társaság igazgatóságának május hó 27-én tartott ülése, amelyen az igazgatóság az 1908. évi mérleget megállapította és elhatározta, hogy a *junius 5-re egybehívott rendes közgyűlésnek* javasolni fogja, hogy az elért 209.849 korona 95 fillér üzemelesleghből 200.000 korona az újítási, helyreállítási és értékcsökkenési alap javadalmazására fordítassék, a fennmaradó 9849 korona 95 fillér pedig új számlára elővezetessék. Elhatározta továbbá, hogy a függő banktartozások részbeni kiegyenlítése céljából felhatalmazást kér a közgyűléstől arra, hogy 3,800.000 korona összegű 5 százalékkal kamatozó kötelezvényköcsönt vegyen fel, amely 30 év alatt 5 százalék jutalommal lesz visszafizetendő. Az 1906. április 12-én tartott rendes közgyűlés tudvalevőleg elhatározta a részvénytőkének 1,200.000 koronával való felemelését, amely határozat azonban eddig végrehajtható nem volt. Miután most már a viszonyok

kedvezőbb alakulására van kilátás, elhatározta az igazgatóság, hogy az alaptőkének 3.000.000 koronával való felemelését fogja javasolni a közgyűlésnek. A kibocsátás feltételeinek és időpontjának megállapítását az igazgatóságra bízták. (Egyetértés. 1909. 125. sz.)

A Brenneri köszénbánya r.-t. szerződésileg kötelezettséget vállalt Sopron várossal szemben, hogy 2 éven belül 800.000 K-t fektet be kutató- és feltáró-munkákba. A társaság most arra kérte a várost, hogy adjon 1910-ig halasztást, mert az 1907. évben munkás-sztrájk miatt szüneteltek a kutató munkák. (M. Kereskedők Lapja. 1909. 125. sz.)

— **Az osztrák-magyar államvasutársaság közgyűlése**, múlt hó 28-án tartotta Bécsben az Osztrák-Magyar Államvasút Társaság rendes évi közgyűlését lovag Taussig Tivadar elnökle mellett. A közgyűlési jelentésnek a társaság magyar üzletkörére vonatkozó része a következőképpen hangzik: A magyarországi uradalmak területén lévő vasművek szénfogyasztása és azoknak kedvezőbb eladási viszonyai arra indították a társaságot, hogy a magyar bányászati termelését fokozni fogják. Ebből a célból Anina és Szekul környékén többrendbeli mélyfúrásokat eszközöltek és a köszénkiaknázás érdekében 6000 holdnyi területet megvásároltak. A bányaművek termelési képességének emelése érdekében Bográn, Vaskő és Anina községekben a villamossági központokat kibővítették. A kohóművek és a műhelyek további fejlesztésére irányuló munkálatokat a lefolyt évben is folytatták. A resiczai áramtelepen egy harmadik elektromos generátort is létesítettek és egy negyedik áramfejlesztőt is felállítanak legközelebb. Nemkülönb. Resiczán egy új, negyedik kohót fognak üzembe hozni. A kocszművek és berendezéseinek átalakítását befejezték és azokat üzembe helyezték. Aunán viszont új kocszművek létesítése van folyamatban. A resiczai aczélművekben egy nagy Martin-kemenczét fognak felállítani és a hengerművek kifejlesztését is tervbe vették. Új gépeket szereztek be abból a célból, hogy a hadsereg rendeléseit pontosan teljesíthessék és a resiczai és bográni műhelyek munkaképességét ezáltal fokozhassák. Azonfelül erdővasútakat is létesítettek és Berzavatalón, valamint Bohujtalon új építkezéseket kezdtek meg. Az ásványolajgyár termelését a petroleumpiac kedvezőtlen helyzetét folytán mérsékelték, viszont a malmok termelését a piacnak megfelelőleg fokozták. A faszén előállítását ugyancsak mérsékeltek, míg az Oravicza—Bográn—Resicza közötti helyi érdekű vasútnak építkezését befejezték. A közgyűlésen többen felszólaltak és a mérleget, valamint a közgyűlési jelentést behatóan megvitaták. Lovag Taussig Tivadar kimerítően reflektált az elhangzott észrevételekre, majd a közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette. A választások során elnök: lovag Taussig Tivadart, alelnökké báró Harkányi Frigyeszt és gróf Germiny Adrient egyhangulag megválasztották. (Egyetértés. 1909. 126. sz.)

— **A Salgótarjáni Köszénbánya Tőkeemeléséje.** Hír szerint a Salgótarjáni Köszénbánya Részvénytársaság igazgatósága már végleg elhatározta a 18.000.000 koronányi részvénytőke felemelését. Az új részvényeket egy szindikátus fogja átvenni. Nem lehetetlen, hogy a tőkeemelés már a jövő hónap folyamán fogja elhatározni a részvénytársaság közgyűlése. A részvénytőke fölemelését a handlovai köszéntelepek föltárása és a termelés fokozása teszik indokolttá. A tőkeszaporítási hírekkel kell összefüggésbe hozni a részvények árfolyam-emelkedését (P. N. 1909. 127. sz.)

— **A Kaláni bánya és kohó r.-t.** az 1908. üzletévet 775.696 K bruttó nyereség mellett 234958 K tisztá nyereséggel zárta, az előző évi 182.827 K-val szemben. A mérleg a következő: *Vagyon:* Ingatlanok és felszerelések 9.897.777 (9.893.628), készpénz 191.252 (116.529), bankkövetelések (140.269), váltótárca 176.056 (348.358), értékpapírok 356.255 (359.393), adósok 837.458 (966.307), készletek 1.834.004 (1.176.988) korona. *Teljes:* Részvénytőke 3.000.000 (3.000.000), tartalékalap 130.326 (75.314), külön tartalék a befektetések értékcsökkenésére 5.794.978 (5.544.977), hitelezők 3.818.051

(3,803.396), elfogadványok 314.489 (395.958), nyereség 234.958 (182.827), összesen 13,292.802 (13,001.472) korona. (Polyteknikai Szemle. 1909. 15. sz.)

Állami kedvezmények. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a pénzügy-miniszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök hozzájárulásával az 1907. évi III. t.-cz-ben meghatározott állami kedvezményeket a *Dynamit Nobel r.-t.* pozsonyi cég, Pozsonyban létesítendő *nitroczelluloze-gyára* részére, az üzembe helyezés napjától számítandó tíz évre; ugyanott létesítendő kénsavas *hidridgyára* részére az üzembe helyezés napjától számítandó öt évre előzetesen biztosította, *szénkéneg-gyárának* kibővítésére pedig az 1908. évi szeptember hó 1-étől számítandó öt évre engedélyezte. (Közgazdasági Értesítő. 1909. 21. sz.)

HIREK

Személyi hírek.

Áthelyezés. **Nitsch Gyula** bányafelőr Perecesről, főaknászi minőségben Ormospuszta-Rudabányára helyeztetett át. (E. T. V/29. 1909.)

Lakásváltozás. **Kopp Hugó** Petrozsényből, Tatabányára (III. sz. akna) költözött. (VI/1. 1909.)

Halálozás. **Késmárki Trompler János** nyug. vasgyári és bányaigazgató f. é. május hó 26-án, életének 77-ik évében Iglón, hosszú szenvedés után meghalt. Temetése május hó 28-án d. u. 4 órakor volt. (Szepesi Lapok. 1909. 60. sz.)

Híradások.

Petroleum Magyarországon. Következő hirdetés jelent meg legközelebb, különböző napilapokban: «Egy a minap alakult és kizárólag elsőrendű kereskedőkből álló szindikátus egy, vagy több tőkepénzest keres a szindikátus által a galicziai határ közelében vásárolt és már megnyitott naftatelepek kiaknázására. Brachfeld Imre Budapest, V., Deák Ferencz-utca 10.» Lehet, hogy a szóban forgó petroleumtelep jó és tőkebefektetésre alkalmas, de nem hiszszük, hogy a hirdetésnek ez a formája valami nagy bizalmat ébreszthetne a francia publikumban, — mert ennek van a hirdetés szánva, — melynek sajnos, nincsen valami nagy bizalma a magyar bányaalapításhoz. (P. N. 1909. 128. sz.)

A Magyarhoni Földtani Társulat. A társulat f. hó 2-án tartotta a nyári szünet előtt utolsó felolvasó ülését dr. *Koch Antal* egyetemi tanár elnöklésével. Az ülésen dr. *Schafarzik Ferencz* ismerette a *galenit* (ólomszulfid) új előfordulását Sukorón, a velencei Meleg-hegységben és bemutatta a ladmóczi és a zempléni szigettségben található rézérczeket. Ezután *Treitz Péter* m. kir. főgeológus beszámolt

oroszsországi és romániai talajismereti tanulmányútjáról, amelyet a múlt év tavaszán *Timkó Imre* osztálygeológussal végzett s amelyet *Semsey Andor* támogatott. *Dr. Liffa Aurél* m. kir. osztálygeológus a korláti új *aragonit* előfordulásról tartott előadásában kifejtette, hogy a székesfőváros külső Thököly-útjának kövezése alkalmával a Korlát-ról származó bazalt-kocczkakövek kis üregeiben az argonit nevű ásványt fedezte fel, amely eddig a kőzet lelőhelyén ismeretlen volt. Az előadó ismeretette ez ásvány kristálytanát s kimutatta, hogy kristályai a legfőkétebb ikrek alakjában teremnek. Végül *Mauritz Béla* értekezett a ditrói szienitkőzetről. (Egyetértés. 1909. 130. sz.)

A londoni kémiai kongresszus. Londonból idevonatkozólag a következőket írják a Budapesti Hírlapnak (1909. évi 128. sz.): Május 27-én nyitotta meg a velzi herceg az angol király képviseletében a VII. nemzetközi kémiai kongresszust az Albert Hall hatalmas kupola-csarnokában az összes civilizált népek képviselőinek és körülbelül háromezer kongresszusi tagnak jelenlétében. Az angol szokásokra jellemző, hogy a megnyitó-beszédet orgonajáték előzte meg. Azután az egyes államok üdvözlő beszédei következtek; sorban hallottuk az északamerikai Egyesült-Államok, Franciaország, a német birodalom és Olaszország hivatalos képviselőinek köszöntő szövegét, azonban sem Ausztria, sem Magyarország ez alkalommal külön nem szólt föl, hanem visszalépett a többi kisebb állam sorába, amelyeknek nevében Arrhenius Svante, a stockholmi egyetem hírneves professzora intézte a szokásos üdvözlő beszédét a vendéglátó angol kormányhoz. Mindezzel Magyarország elég számos taggal vesz részt a kongresszuson; megjelentek a következő képviselők, illetve kiküldöttek: *Fabinyi Rudolf dr.* kolozsvári egyetemi tanár, mint a k. tuskormány képviselője; a földművelésügyi kormány, illetve az országos kémiai intézet képviseletében *Konek Frigyes dr.* budapesti egyetemi tanár, állami fővegyész és *Vuk Mihály dr.* állami segédvegyész; a budapesti műegyetem részéről *Szarvasy Imre dr.* műegyetemi tanár; a Nemzeti Múzeum részéről *Lócza József* muzeumi őr; a kereskedelmi kormány képviseletében *Gerszter* ipari főfelügyelő és *Pfeifer Ignác* műegyetemi tanár; *Schelle Róbert* és *Bencze Gergely* tanárok a *selmeczi bányászati és erdészeti főiskoláról*; *Széki Tibor dr.* és *Ruzicska B. dr.* egyetemi magántanárok, a kolozsvári egyetem részéről és még többen a hazai szakkei főiskolák, illetve a vegyészeti ipar köréből. A hazai kiküldöttek legnagyobb része aktív is részt vesz a kongresszus impozánsnak ígérkező munkájában, a menyinyiben, a különböző szakosztályokban előadásaiikkal hozzá fognak járulni a hazai kémiai tudomány külföldi hírének emeléséhez. Május 26-án este a lordmajor, a megnyitás napjának estéjén pedig a külügyminiszter fogadta a forreigne officze pompás termelében a kongresszus körülbelül kétezer tagját, a kiknek fényes alkalom kínálkozott, hogy megismerjék az előkelő angol vendégszeretet melegségét. Május 28-án a kongresszus tizenkét szakosztálya megkezdte tudományos működését, amelyet öt-hat napon keresztül folytatni fog, kellemesen megszakítva és tarkítva a tudományos előadások végtelen sorozatát ünnepekkel és kirándulásokkal, amelyek a vendéglátó ország bőkezősége és figyelmessége folytán bőven kínálkoznak.

Vegyes hírek. A szicíliai segélybizottság az ajkaiaknak és resicziaiaknak. A szicíliai segélybizottság, végrehajtó bizottságának, utolsó ülésében számos gyűjtő kívánságára elhatározta, hogy az Olaszországba küldött összegeken felül beérkező adományokat az *ajkai* és *resiczi* bányászerecsétlenségek áldozatai hátramaradottjainak felsegélyezésére fogja fordítani. Ezen határozatnak az utóbbi napokban tettek eleget olyképpen, hogy *Kossuth Ferencz* kereskedelemügyi minisz-

ter, mint az olaszországi segélybizottság védnöke *61.243 K 33 fillért* küldött el *Hunkár Dénes* veszprémmegyei főispánnak az *ajkai károsultak javára* és *25.000 korona* Krassószörényvármegye alispánjának a *vesiczei bányaszerencsétlenség hátramaradtjainak* felségélyezésére. (Egyetértés. 1909. 125. sz.) — **A diósgyőri magy. kir. vas- és aczélgyár** 100 drb. munkáslakóházat és hozzátartozó melléképületet épített ottani vasgyára területére 2 millió korona összegért. Az összes építési munkát *Popper Zsigmond* budapesti ácsmester és építési vállalkozó és *Dávid János és fia* budapesti építőmester-czégek együttesen, mint alkalmi társ-vállalkozók vállalták el. A munkát a vállalkozók már megkezdték és még 1909. végén teljesen készen át fogják adni. (M. Kereskedők Lapja. 1909. 22. sz.) — **Föld-rengés a Dunántúl.** Erős északi szél és szakadó eső közben május hó 29-én reggel hét óra előtt Pécsent és környékén, *Bányatelep* és *Somogy* szénbányavidéken, Kiskozár és Mislény falvakban erős moraj kíséretében mintegy tíz másodperczig tartó földrengés volt. A rengés keletnyugati irányban haladt. Az emberek ijedten futottak ki lakásukból. A földrengés nem okozott kárt. (Egyetértés. 1909. 127. sz.) — **Nagybányát és vidékét** a kolozsvári egyetem zászlószentelő ünnepén *Dr. Szokol Pál* kir. bányatanácsos képviselte, kit annak idején Kolozsvárott avattak a matematika, fizika, geologia és mineralógia doktorává. (Nagybánya és Vidéke. 1909. 22. sz.)

Hírek a külföldről. Spanyolország vasérczkivítele és az észak-amerikai új vámtarifa. A spanyol érczkivíteli czégek nagy várakozással tekintenek az Észak-Amerikában életbelépő új vámtarifa elé, melyről hírlik, hogy többek közt a vasérczeknek is vámmentességet ad. Spanyolországnak az északamerikai Egyesült-Államokba való érczkivítele évente mintegy 8—10 millió peseta körül van és Bilbaó bányáinak birtokosai azt remélik, hogy ez az eksport a szóban levő új vámtarifának életbeléptetése után, igen jelentős módon fog emelkedni. (Közgazdasági Értesítő. 1909. 21. sz.) — **A rádium új előállítása.** A londoni «Evening Standard» jelentése szerint, Portugáliában olyan felfedezésre jutottak, amely a rádium előállításának költségét körülbelül a felénnyel csökkenti. Tom H. V. Bower mérnök nemrégiben olyan kvarc-földet fedezett fel Portugáliában, amely vastag uranit-foszfátréteggel volt borítva s amely ötven százaléknál több uránsavat tartalmazott. Barboni párisi vegyész, aki néhány ilyen követ megvizsgált, azt állítja, hogy abban az esetben, ha ezen a helyen rádiumot akarnának előállítani, az ujonnan fölfedezett ásvány, könnyű kezelése miatt, háromszorosan fölötte áll a csehországi előfordulásnak. Egy másik okszfordi szakértő véleménye szerint ez az ásvány tonnáknál körülbelül 360 milligramm rádiumot tartalmaz. (Egyetértés. 1909. 127. sz.)

Munkásügyek.

Munkásmozgalmak. A dél-walesi szénmunkásokat legközelebb ki fogják zárni. A munkaadók kijelentették, hogy egy hónapra fölmondanak a munkásoknak. Körülbelül száztizezer szénbányamunkás vesztí el kenyerét, ha június 30-ig nem sikerül a bérmozgalmat békésen elintézni. A bérmozgalmat a munkabér leszállítása okozta, amiben a munkások nem akarnak helynyugodni. (Bp. Hrlap. 1909. 125. sz.)

Szakoktatás.

A selmeczbányai m. kir. főiskola bánya-, vas- és fémkohómérnök hallgatóinak tanulmányútja. A bányászati és erdészeti főiskola negyedéves hallgatói, mint minden évben, az idén is nagyobb tanulmányútra mennek. A bányamérnöki szakosztály negyedéves hallgatói június hó kilencedikén indulnak *Réz Géza*, *Farbaký Gyula* főiskolai tanárok és *Plotényi Géza* tanársegéd vezetése mellett két hétig tartó külföldi tanulmányútra. Útjukban megtekintik a berlini bányászati akadémiát, a vierenburgi káli sóbányákat és vegyi gyárat, a rammelsbergi ércbányákat, a klausthali bányászakadémiát, a dorsfeldi, zollerni, rheinelbei bányákat stb. Tanulmányútjuk június hó 23-án ér véget. A negyedéves vaskohómérnök hallgatók június 7-én indulnak *Hermann Miksa* és *Barlai Béla* dr. főiskolai tanárok és *Polgár Károly* tanársegéd vezetése mellett. Megtekintik a tryznietzi vasgyárat, a vitkovitzi vasgyárat és több kohót. Útjukból június 19-én érkeznek haza. A harmadéves bányamérnök hallgatók június 7-én indulnak *Böckh Hugó* főiskolai tanár vezetése mellett Rozsnyóra, Dobsinára, Martonházára. Salgótarjánba, Dorogra és Ajkára. (S. H. 1909. 22. sz.)

«A magyar szén államosítása» cím alatt megjelent Budapesten *Dr. Fehér Manó* oraviczabányai ügyvéd, ismert bányajogi író tollából egy kis könyv, mely hazánk egyik legfontosabb közgazdasági kérdésével t. i. a régen vajudó szénkérdéssel foglalkozik. Ez a kérdés újabb időben különösen aktuálisá vált az által, hogy az osztrák kormány ez év elején a parlamentnek az ásványszén államosítása tárgyában törvényjavaslatot terjesztett be, mely minden valószínűség szerint rövid idő múlva törvényerőre fog emelkedni. Szerző eddig a szén szabaddá tételének a híve volt. Ő volt az, akinek mint bányajogi referensnek az indítványára az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület már 1894. évben az akkor megtartott nagybányai kongresszuson az ásványszén szabaddá tétele mellett foglalt elvi álláspontot. Az ő tollából még a mult év elején jelent meg Selmeczbányán „*Uj bányatörvényünkben köszönünket szabaddá kell tennünk*“ cím alatt ama kis munka, melyben az új magyar bányatörvény megalkotását s abban mint el-

engedhetetlen közgazdasági követelményt az ásványszén szabaddá tételét megsürgette. Most pedig, különös tekintettel az Ausztriában készülő legújabb bányajogi reformra s illetve az ennek folytán bekövetkezendő változott közgazdasági helyzetre, szerző szénbányászatunk jövőjét veszélyeztetve látja s éppen azért a fenyegető baj orvoslására az ásványszén szabaddá tételét már nem tartja elégséges rendszabálynak, hanem kimutatja, hogy hazánk szénbányászatának biztosítása és a külföldtől való lehető függetlenítése céljából nálunk is az *ásványszén államosítását* törvénybe kell iktatni. Tekintve a magyar és az osztrák állam között kitört jelenlegi nagy válságra, szerző újabb munkája nagy aktuálitással bír, amiért is arra olvasó közönségünk figyelmét felhívjuk. A könyv *Löblovits Zsigmond* budapesti könyvkereskedő (VII. ker. Thököly út 40. sz.) nyomdájából került ki és minden nagyobb könyvkereskedésben kapható. Ára 1 korona.

Közgazdasági Értesítő. A kereskedelemügyi minister hivatalos szaklapjának a Közgazdasági Értesítőnek f. hó 27-én esedékes ez idei 21. száma ismét bő és érdekes tartalommal jelent meg a rendes időben. A konzuli jelentések ezuttal a világ-piaczok üzleti életének idei márcziusi és áprilisi mozgalmairól adnak számot. Különösen figyelemre méltók természetszerűen, ama közlemények, amelyek Magyarországnak külkereskedelmét általános vonatkozásokban érintik, nevezetesen, a melyek a Romániával, Dániával, Németországgal stb. fennálló üzleti érintkezésnek öregbítésére és fejlesztésére nézve nyújtanak direktívákat. Kiemelendőnek tartjuk a jelentésekből merített azt az impressiót, hogy t. i. a magyar gyáripár a külföldi iparral szemben sikerrel állhatja a versenyt mindaddig, amíg jó árut kínál, mihelyt azonban *olcsó árakra s így silányabb árakra építi sorsát*, kiesik a versenyből. Minden esetre megszivlelendő tanulság. A Közgazdasági Értesítő hézag-pótló organuma a magyar közgazdasági életnek s ennéltozva joggal számíthat arra, hogy minél tágabb körben érvényesüljön.

TARTALOMJEGYZÉK.

Ujabbkori bányajogi reformok. Irta: *Dr. Fehér Manó.* — **Tudománygyakorlat.** A modern ölmkohászat alapelvei. — **Szemle.** — *Bányamívelés.* — *Köszén- és érczelőkészítés.* — *Vaskohászat.* — *Építészet.* — *Tekhnologia.* — *Közgazdaság.* — **Hírek.** *Személyi hírek.* — *Híradások.* — *Munkásügyek.* — **Irodalom.**

A közlemények csakis a forrás megjelölésével vehetők át.

Lap zárása: 1909. jun. 4. d. u. 5 óra.

Laptulajdonos: LITSCHAUER LAJOS.

